

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-06-15 Nr. 2D-1053 (3.2)

I _____ Nr. _____

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės 2018 m. gegužės 10 d. pažymą Nr. NV-1197 ir Teisės grupės 2018 m. gegužės 9 d. pažymą Nr. NV-1179, Žemės ūkio ministerija pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti uždarają akcinę bendrovę „Šeduvos avininkystė“ ir uždarają akcinę bendrovę Upytės eksperimentinį ūkį“ projektą (toliau – Projektas).

Projektas parengtas įgyvendinant Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ (toliau – Vyriausybės programa), 232 punktą, kuriame nustatyta, kad bus vykdoma valstybės administravimo sistemos pertvarka, mažinamas ministerijų, Vyriausybės įstaigų, valstybės įmonių, viešųjų ir verslą reguliuojančių įstaigų skaičius, panaikinant dirbtinai sukurtas ir perteklines valdymo sritis, kurios dubliuojasi, ir jas įgyvendinančias institucijas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimo Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas) 1 priede nustatyta, kad Žemės ūkio ministerija atstovauja valstybei šiose veislininkystės darbus atliekančiose bendrovėse: UAB Upytės eksperimentiniame ūkyje (skliausteliuose nurodoma įmonės grupė – 1A), UAB „Panevėžio veislininkystė“ (1A), UAB „Dotnuvos eksperimentinis ūkis“ (1A), AB „Kiaulių veislininkystė“ (2), AB „Lietuvos veislininkystė“ (2), UAB „Lietuvos žirgynas“ (2), UAB „Šeduvos avininkystė“ (2), UAB „Šilutės veislininkystė“ (2).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 3.1.6 papunkčiu bei siekiant užtikrinti Žemės ūkio ministerijos valdomų bendrovių darbą, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. 3D-679 „Dėl projekto inicijavimo“ inicijuotas projektas „Ūkinių gyvūnų genetinių išteklių centro sukūrimas panaudojant UAB Upytės eksperimentinio ūkio turimą infrastruktūrą“ bei sudaryta darbo grupė (toliau – Darbo grupė), kuri pateikė siūlymus dėl valstybės valdomų bendrovių tolesnės veiklos kryptį. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2018 m. kovo 7 d. pasitarimo protokolo Nr. 12 „1. Dėl valstybės valdomų bendrovių tolesnės veiklos“ 2.6.1 papunkčiu pritarė Darbo grupės pateiktam siūlymui – jungimo būdu reorganizuoti uždarąją akcinę bendrovę „Šeduvos avininkystė“ ir uždarąją akcinę bendrovę Upytės eksperimentinį ūkį, panaudojant šių bendrovių turimą infrastruktūrą valstybės specialiesiems įsipareigojimams įgyvendinti (viešajai įstaigai Nacionaliniam genetinių išteklių centrui kurti).

Projekto tikslas – sukurti infrastruktūrą genetiniams ištekliams saugoti, įsteigiant uždarąją akcinę bendrovę „Genetiniai ištekliai“, kuri vėliau bus pertvarkoma į viešąją įstaigą (VŠĮ). Bendrovių sujungimu siekiama visuomeninės naudos, nes įsteigtoje naujoje bendrovėje ilgalaikėje perspektyvoje vykdant atkurtų veislių išsaugojimą, bus užtikrinamas FAO parengtos pasaulinės naminių gyvulių genetinių išteklių išsaugojimo strategijos keliamų tikslų pasiekimas. Be to, įsteigus uždarąją akcinę bendrovę „Genetiniai ištekliai“, bus racionaliau naudojami materialiniai, finansiniai ir žmogiškieji ištekliai, sumažintas valstybės valdomų bendrovių skaičius, saugomi ūkinių gyvūnų genetiniai ištekliai koncentruojami vienoje bendrovėje.

VŠĮ „Genetiniai ištekliai“ kūrimas bus vykdomas etapais, iš kurių pirmas – tinkamų sąlygų ūkinių gyvūnų genetiniams ištekliams saugoti sukūrimas, t. y., pirmiausiai bus reorganizuojamos sujungimo būdu uždaroji akcinė bendrovė „Šeduvos avininkystė“ ir uždaroji akcinė bendrovė Upytės eksperimentinis ūkis ir jose kuriama reikalinga infrastruktūra ūkinių gyvūnų genetiniams ištekliams saugoti.

Žemės ūkio gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo darbai pasauliniu mastu organizuojami pagal Jungtinių Tautų FAO Globalinę žemės ūkio gyvūnų įvairovės strategiją. FAO parengtoje pasaulinėje naminių gyvulių genetinių išteklių išsaugojimo strategijoje pabrėžiama, kad kiekviena valstybė atsako už savo naminių gyvulių genetinius išteklius. Lietuva 1992 m. birželio 11 d. Rio de Žaneire pasirašė, o 1995 m. liepos 3 d. nutarimu Nr. 1-985 Lietuvos Respublikos Seime ratifikavo Biologinės įvairovės konvenciją, įsipareigodama išsaugoti savo genetinius išteklius; taip pat ir Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas nurodo, kad vienas iš pagrindinių gyvulių veislininkystės uždavinių – saugoti ir gerinti Lietuvos gyvulių veisles ir jų genofondą.

Užtikrindama prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų vykdymą bei įgyvendindama veislininkystės įstatymo nuostatas, Žemės ūkio ministerija dar 2008 m. parengė ir ministro įsakymu patvirtino Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programą, į kurią įtraukė: žemaitukus, stambiuosius žemaitukus ir Lietuvos sunkiuosius arklius, senojo genotipo trakėnų veislės arklius, Lietuvos vietines ir senojo genotipo Lietuvos baltąsias kiaules, šėmus ir baltnugarius, senojo genotipo Lietuvos žaluosius, senojo genotipo Lietuvos juodmargius galvijus, vietines šiurkščiavilnes ir Lietuvos juodgalves avis, vištines žąsis, Lietuvos skalikus, vietines ožkas, vietines bites, t. y. gyvūnus, kurių išskirtiniai paveldimi požymiai susiformavo Lietuvoje ir kurie turi svarią selekcinę, mokslinę, kultūrinę, istorinę, ekologinę bei ekonominę vertę, yra svarbi pasaulinės biologinės įvairovės dalis. Valstybės finansuojamos genetinių išteklių saugojimo veiklos tikslas – išlaikyti tam tikrą būtiną gyvūnų skaičių pagal visą genealoginę struktūrą, ne mažiau kaip per 4 reproduktorių linijas ir per 4 patelių šeimas, iš kurių gaunami palikuonys yra kruopščiai vertinami, atrenkami ir stebimi, o geriausieji paliekami toliau veisti.

Modelis, jog valstybinis sektorius rūpinasi Lietuvos genetinių išteklių išsaugojimu, pasirinktas todėl, kad valstybiniuose subjektuose yra išvystyta infrastruktūra ir nykstančios veislės laikomos ten nuo seno suformuotuose selekciniuose branduoliuose, veislininkystės darbas šiuose subjektuose yra vykdomas pagal selekcinės programos, užtikrinant, jog įvaisos laipsnis veislėse yra lygus nuliui ar labai nedidelis, palaikoma visa bandos struktūra. Valstybiniai subjektai visiškai užtikrina pavestų valstybinių funkcijų vykdymą ir garantuoja, kad gyvūnai nebus likviduoti ar sumišrinti su produktyvesnėmis veislėmis, siekiant gauti didesnę pelną.

Šiuo metu saugomi genetiniai ištekliai yra laikomi trijose institucijose – dviejose bendrovėse, kurių daugiau nei 50 proc. akcijų priklauso valstybei, t. y. 90 proc. uždaroji akcinė bendrovė „Lietuvos žirgynas“ ir 100 proc. uždaroji akcinė bendrovė „Šeduvos avininkystė“, bei Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institutas, kuriame genetiniams ištekliams koordinuoti yra įsteigtas Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių koordinavimo centras. Taip pat veikia Žemės ūkio ministerijos įsteigta Genetinių išteklių taryba, Genetinių išteklių probleminių klausimų ir finansavimo komisija; pavestų funkcijų priežiūrą vykdo Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos. Minėtų genetinių išteklių išsaugojimui kasmet skiriama 1 219 tūkst. Eur. Siekiant išsaugoti laikomas gyvūnų veisles, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institutas, kuris atlieka ir mokslinius genetinius tyrimus, šiuo metu laiko minimalius gyvūnų skaičius ir stengiasi juos atkurti. Atkūrus minimalią bandą, gyvuliai būtų laikomi antriniame ūkyje, t. y. uždarojoje akcinėje bendrovėje „Genetiniai ištekliai“, o Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institute ir toliau veisiami bei gerinami atkurti genetiniai ištekliai. Prognozuojamas gyvūnų atkūrimas ir laikymas per eilę metų:

Rūšis	Veislė	Atkūrimas iki minimalių		
-------	--------	-------------------------	--	--

		LGI				** Laikoma UAB		** Laikoma privačiuose	
		2018 m.	2020 m.	2022 m.	2030 m.	2020 - 2022 m.	2030 m.	2020 m.	2030 m.
Galvijai	Seno gen. Liet. žalieji	18	24	32	98	-	30		
	Vietiniai baltnugariai	14	19	25	77	-	30		
	Vietiniai šemieji	27	32	39	84	-	30		
Arkliai	Žemaitukai	26	29	32	64	-	68	68	68
	Stambieji žemaitukai	-	-	-		220 *	68	68	68
	Lietuvos sunkieji	-	-	-		63 *	68	68	68
	Seno genotipo trakėnai	-	-	-		304 *	68	68	68
Avys	Liet. viet. šiuurkščiavilnės	92	102	113	108	74	108		
	Lietuvos juodgalvės					800	108	108	108
Kiaulės	Vietinės kiaulės	78	226	250	152	152	152		
	Lietuvos baltoji(senojo genotipo)	82	132	245	152	152	152		
Žąsys	Vištinės žąsys	147	150	150	400	150	400		

* Laikomi UAB „Lietuvos žirgynas“ Nemuno filialas.

** Nemažiau kaip 4 linijos ir 4 šeimos ne mažesni skaičiai kaip nurodyta.

Sprendimas sujungti šias bendroves pasirinktas atsižvelgiant į bendrovių vykdomą veiklą, turimą infrastruktūrą, teritorinį išsidėstymą (bendrovės nutolusios viena nuo kitos apie 50 km, atstumu). Sujungus bendroves, bus racionaliau naudojami žmogiškieji ištekliai. Planuojama, kad po sujungimo optimizavus valdymo struktūrą, darbuotojų skaičius bus sumažintas 4 ir dėl to per metus bus sutaupoma po 37 500 Eur. Šiuo metu bendrovėse iš viso dirba 80 darbuotojų – 62 uždarojoje akcinėje bendrovėje Upytės eksperimentiniame ūkyje ir 18 uždarojoje akcinėje bendrovėje „Šeduvos avininkystė“. Vidutinis darbo užmokestis – 594 Eur.

Taip pat planuojama, kad sujungus bendroves, jų turima infrastruktūra bus pritaikoma ūkinių gyvūnų genetinių išteklių laikymui. Dar šiais metais bus pradėta rekonstruoti uždarnosios akcinės bendrovės Upytės eksperimentinio ūkio versidė, pritaikant ją saugomų kiaulių auginimui. Šiam tikslui bus naudojamos bendrovės nuosavos lėšos. Planuojama, kad investicijos vertė sieks iki 150 tūkst. Eur. Be to, numatoma, kad iki 2030 m. bendrovių infrastruktūra bus pritaikoma ir kitų atkurtų kritinių veislių selekcinio branduolių formavimui. Investicijas taip pat planuojama vykdyti iš

bendrovės uždirbtų lėšų, esant galimybei pasinaudoti Europos Sąjungos investicinių fondų parama. Preliminarus lėšų poreikis šiam tikslui siektų iki 2 000 tūkst. Eur.

Uždarnosios akcinės bendrovės Upytės eksperimentinio ūkio vykdoma veikla yra pieno ir mėsos galvijų veislininkystė, javų, pluoštinių ir aliejinių augalų, daugiamečių žolių sėklininkystė, eksperimentinė, mokomoji, bandomoji ūkinė veikla. Bendrovė yra priskirta 1A grupei. Valstybės keliamas tikslas šiai bendrovei – verslo vertės augimas ir dividendų pajamingumas. Bendrovė neturi specialiųjų įpareigojimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 25 d. nutarimu Nr. 529 „Dėl valstybės valdomų įmonių nuosavo kapitalo kainų 2016–2018 metams nustatymo“ šiai bendrovei 2016–2018 m. laikotarpiui nustatyta siektina nuosavo kapitalo kaina 4,6 proc.

Uždarojoje akcinėje bendrovėje „Šeduvos avininkystė“ yra saugomas vietinių avių veislių genofondas. Taip pat šios bendrovėje vykdoma veikla – didinti veislinių avių augimo spartą, gerinti pašarų panaudojimą, gerinti eksterjerą, raumeningumą, skerdenų kokybę. 2018 metais bendrovė gavo finansavimą 708 Lietuvos juodgalvėms ir 17 Lietuvos vietinėms šiurkščiavilnėms avims saugoti. Planuojama, kad sujungus bendroves, esama bendrovių infrastruktūra bus rekonstruojama pritaikant ją ir saugomų ūkinių gyvūnų genetinių išteklių laikymui.

Atlikus reikiamas investicijas, uždaroji akcinė bendrovė „Genetiniai ištekliai“ būtų pertvarkomas į VšĮ, kuriai būtų pavesta teikti viešąją paslaugą – t. y. užtikrinti genetinių išteklių *in situ* branduolių išlaikymą ir edukacinės-šviečiamosios veiklos, susijusios su saugomais genetiniais ištekliais, vykdymą.

Priėmus Projektą, reikės pakeisti Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašą, Valstybinių specializuotų sėklininkystės, veislininkystės ūkių ir specializuotų sėklininkystės, veislininkystės veiklą vykdančių valstybės kontroliuojamų akcinių bendrovių ir uždarujų akcinių bendrovių, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų, ir jų naudojamų žemės sklypų dydžių sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugpjūčio 13 d. nutarimu Nr. 1026 „Dėl žemės, suteiktos kaimo vietovėje mokslo ir studijų institucijoms, šių institucijų įsteigtoms viešosioms įstaigoms, organizuojančioms praktinį mokymą ir tyrimus, valstybiniais specializuotiems sėklininkystės, veislininkystės ūkiams ir specializuotoms sėklininkystės, veislininkystės veiklą vykdančioms valstybės kontroliuojamoms akcinėms bendrovėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, kuriose valstybei priklauso daugiau kaip 1/2 akcijų, naudotojų ir jų naudojamų žemės sklypų dydžių sąrašų patvirtinimo“.

Projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Priėmus Projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

Projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje bei siunčiamas derinti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai bei VšĮ Stebėsenos ir prognozių agentūrai. Atsižvelgiant į tai,

kad Projektas nėra norminio pobūdžio teisės aktas, su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija Projektas nebuvo derinamas. Į Ūkio ministerijos pateiktą pastabą atsižvelgta; Finansų ministerija informavo, jog pastabų neturi; iš VŠĮ Stebėsenos ir prognozių agentūros pastabų per nustatytą terminą negauta. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės instituto pastabos aptartos š. m. balandžio 19 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybėje posėdžio metu – apspręsti genetinių išteklių saugojimo aspektai ir siūlymai, kad genetiniai ištekliai turėtų ir ateityje būti saugomi valstybės kontroliuojamuose ir privačiuose selekcinuose branduoliuose, taip pat mokslo institucijų vaidmuo koordinuojant genetinius išteklius. Planuojama šiais metais patikslinti Lietuvos ūkinių gyvūnų genetinių išteklių išsaugojimo programą, įtvirtinant posėdžio metu aptartas nuostatas. Taip pat š. m. gegužės 14 d. darbine tvarka Lietuvos Respublikos Vyriausybei buvo pateikta papildoma informacija.

Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma nerengiama vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu.

Projektą parengė Žemės ūkio ministerijos Veiklos administravimo ir turto valdymo departamento direktorė Virginija Žoštautienė, tel. (8 5) 239 8421, el. p. virginija.zostautiene@zum.lt, ir Teisės departamento (direktorius Andrius Burlėga tel. (8 5) 239 1283, el. p. andrius.burlega@zum.lt) Teisėkūros ir atstovavimo skyriaus (vedėjas Modestas Vaznevičius, tel. (8 5) 239 1041, el. p. modestas.vaznevičius@zum.lt) vyriausioji specialistė Simona Kiūdytė, tel. (8 5) 239 1369, el. p. simona.kiudyte@zum.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl sutikimo reorganizuoti uždarają akcinę bendrovę „Šeduvos avininkystė“ ir uždarają akcinę bendrovę Upytės eksperimentinį ūkį“ projektas, 1 lapas.
2. Pastabos, 6 lapai.

Ministras

Giedrius Surplys

Virginija Žoštautienė, tel. 239 8421, el. p. virginija.zostautiene@zum.lt

Simona Kiūdytė, tel. 239 1369, el. p. simona.kiudyte@zum.lt